

Bijlage 1

Bestuurlijke boete / bestuurlijke strafbeschikking in kort bestek & keuzematrix

Strafbeschikking in kort bestek

Een hond onaangeliend laten lopen, is binnen de plaatselijke verordeningen strafbaar gesteld en zal daarom worden opgenomen in het (toekomstige) besluit OM-afdoening (zoals het nu ook is opgenomen in het Transactiebesluit 1994). Als een bevoegd buitengewoon opsporingsambtenaar dit feit constateert, kan hij direct op straat een strafbeschikking aankondigen. Dit gebeurt door een zogeheten combibon in te vullen en te overhandigen aan de burger. Op deze bon, die zowel door politieagenten als opsporingsambtenaren wordt gebruikt, staan onder meer een uniek nummer voor het proces-verbaal (op basis van verbalisant, datum en tijd van de constatering) en een code voor dit feit, welke in het hele land gelijk is. Op basis van de doorslag van de combibon kan de buitengewoon opsporingsambtenaar in het gemeentehuis het proces-verbaal invoeren in een computersysteem van justitie. Dit systeem staat in verbinding met het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) te Leeuwarden. Op basis van de aangeleverde gegevens verstuurt het CJIB de daadwerkelijke strafbeschikking met daaraan een acceptgiro voor de aan het feit gekoppelde verschuldigde standaard geldboete. Voor een loslopende hond is dit €50,-. Voor elk door een BOA bij het CJIB aangeleverd proces-verbaal wordt een vergoeding aan de gemeente overgemaakt¹.

De burger die de strafbeschikking in de brievenbus krijgt kan nu drie dingen doen:

1. De boete direct betalen. Dit is het meest gunstige voor de overheid, een deel van het geld gaat naar justitie en een deel naar de gemeente waar de buitengewoon opsporingsambtenaar in dienst is.
2. De strafbeschikking negeren en "niets doen". Het CJIB verstuurt in dit geval eerst een aanmaning met eventueel een verhoging. Helpt dat niet, dan kan het CJIB een loonbeslag opleggen of een deurwaarder sturen. Levert zelfs dat niets op dan kan het CJIB een wanbetaler eventueel zelfs nog laten gijzelen. De inningsbevoegdheden gaan hiermee verder dan bij de huidige transactie.
3. In verzet gaan door een brief te sturen naar het adres dat vermeld staat op de strafbeschikking. De burger moet hiervoor binnen 14 dagen – vormvrij – aangeven het niet eens te zijn met de strafbeschikking. Dit verzet komt binnen bij de centrale verwerkingseenheid van het openbaar ministerie in Utrecht (de CVOM).

Het openbaar ministerie kan op zijn beurt drie beslissingen nemen op het verzet. Het OM kan het verzet gegrond achten en de strafbeschikking intrekken, de strafbeschikking wijzigen, of dagvaarden. Bij het intrekken van de strafbeschikking eindigt de zaak, maar bij zowel het wijzigen als het dagvaarden van de strafbeschikking wordt de zaak naar zitting bij de kantonrechter gebracht. Deze strafrechter oordeelt in dat geval integraal over de zaak zonder daarbij op enigerlei wijze gebonden te zijn aan de eerdere strafbeschikking.

Bestuurlijke boete in kort bestek

De wet bestuurlijke boete overlast biedt gemeenten een nieuw instrument om zelfstandig op te treden tegen veel voorkomende en overlast veroorzakende overtredingen van de APV. De bestuurlijke boete gaat gelden voor de gehele APV minus een beperkt aantal APV-overtredingen die bij AMvB worden uitgezonderd, de zogeheten 'negatieve lijst'. De afvalstoffenverordening valt ook onder de bestuurlijke boete, voor zover de desbetreffende voorschriften zijn opgenomen in de AMvB (positieve lijst). Gemeenten die kiezen voor de bestuurlijke boete overlast in openbare ruimte zijn integraal verantwoordelijk voor zowel het opstellen van de normen betreffende overlast in de openbare ruimte, het toezicht houden op de naleving ervan als voor het sanctioneren van overtredingen ervan. De gemeente is 24 uur per dag verantwoordelijk voor de handhaving. APV-overtredingen die onder dit wetsvoorstel vallen kunnen met een bestuurlijke boete worden afgedaan door het college van burgemeester en wethouders of door de burgemeester, maar alleen bij gemeenten die daarvoor kiezen en dit bij verordening regelen.

¹ De vergoeding voor door gemeentelijke boa's geschreven proces-verbalen voor overlast is per 2009 € 40,-. De vergoeding voor door gemeentelijke boa' uitgeschreven beschikkingen voor fout parkeren wordt is per 2009 € 25,- succesvol bij het CJIB aangeleverd proces-verbaal

Casus loslopende hond

Als een gemeente heeft gekozen voor de bestuurlijke boete voor overlast, is de algemene plaatselijke verordening aangepast zodat een bestuurlijke boete kan worden opgelegd voor overtreding van overlastfeiten, waaronder het los laten lopen van honden. Strafrechtelijke handhaving blijft mogelijk, de politie kan zodoende een rol behouden bij escalatie of in geval van heterdaad. De gemeente draagt echter de volledige verantwoordelijkheid voor het handhavingsbeleid, indien zij heeft gekozen voor invoering van de bestuurlijke boete.

In dit stelsel kan een buitengewoon opsporingsambtenaar namens de gemeente een gedagtekende aankondiging van de beschikking overhandigen aan de eigenaar van de hond. Deze aankondiging moet door de gemeente zelf worden opgesteld en minimaal bevatten: de naam van de overtreder, de overtreding alsmede het overtreden voorschrift, een aanduiding van de plaats waar en het tijdstip waarop de overtreding is geconstateerd, de hoogte van de op de overtreding gestelde boete, en het bestuursorgaan dat de bestuurlijke boete zal opleggen.

Tot het uitreiken van deze aankondiging kan slechts een gemeentelijk ambtenaar die tevens buitengewoon opsporingsambtenaar is, worden gemachtigd. Op basis van het rapport van deze Boa wordt binnen acht weken de definitieve beschikking verzonden (door bijvoorbeeld de juridisch medewerker handhaving) aan de eigenaar van de hond. Deze beschikking bevat een korte omschrijving van de overtreding ter zake waarvan zij is gegeven, de datum en het tijdstip waarop, alsmede de locatie waar de gedraging is geconstateerd. Voorts bevat zij het verschuldigde bedrag van de bestuurlijke boete. Bij de vaststelling van de hoogte van de bestuurlijke boete moet op basis van het Besluit bestuurlijke boete overlast in de publieke ruimte worden aangesloten bij de bedragen die in het Transactiebesluit 1994 zijn vastgelegd. De beschikking wordt gezonden naar het adres dat de betrokkene heeft opgegeven en vermeldt de wijze van betaling en de dag waarop de bestuurlijke boete uiterlijk moet zijn voldaan.

De gemeente moet zelf voor de Boa een bon vervaardigen om de boete te kunnen uitschrijven. Er wordt niet automatisch aangesloten bij het bestaande justitiële systeem. Het is aan de gemeente zelf om eventueel (net als politie en justitie) op basis van feitcodes te werken. Dit zal waarschijnlijk afhangen van de manier waarop de gemeente de processen-verbaal wil gaan registreren, verwerken en incasseren. Het incassotraject kan bijvoorbeeld uitgevoerd worden door de gemeentelijke belastingdienst of de afdeling Financiën.

De bestuurlijke boete moet binnen zes weken nadat deze onherroepelijk is geworden, betaald worden aan het bestuursorgaan. Als de burger het niet eens is met de boete kan hij bezwaar aantekenen bij de gemeente. Als dit bezwaar niet wordt gehonoreerd kan hij beroep instellen bij de rechtbank. Het beroep wordt behandeld en beslist door de kantonrechter. Hierbij wordt aangesloten bij de rechtsgang die wordt gebruikt onder de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften. De indiener van het beroep moet bij de gemeente zekerheid stellen ter hoogte van het bedrag van de opgelegde bestuurlijke boete voordat de behandeling van het beroep plaatsvindt. Indien de beslissing inhoudt dat de opgelegde bestuurlijke boete geheel of gedeeltelijk blijft gehandhaafd, wordt de verschuldigde bestuurlijke boete op de zekerheidsstelling verhaald.

Keuzematrix

De keuzematrix is bedoeld als hulpmiddel om snel inzicht te krijgen in de overeenkomsten en verschillen tussen de twee instrumenten.

	Bestuurlijke Boete	Bestuurlijke Strafbeschikking
Recht	Bestuursrecht	Strafrecht
Feiten	APV en Afvalstoffenverordening	APV en Afvalstoffenverordening, uitbreiding in de toekomst met andere feiten.
Oplegging besluit	Gemeente	CJIB namens gemeente
Inning boete	Gemeente	CJIB
Rechtsbescherming	Bezwaar bij de gemeente	Verzet bij het OM
	Beroep bij kantonrechter	Zitting bij kantonrechter
	Hoger Beroep Hof Leeuwarden	Hoger Beroep bij Hof
	Geen hogere eis op zitting mogelijk	Hogere eis op zitting mogelijk
Schorsende werking rechtsbescherming	Indienen bezwaar heeft geen schorsende werking	Indienen bezwaar heeft wel schorsende werking
Hoogte boetes wordt bepaald in	AMvB / Gemeentelijke verordening (voor zover feit niet in bijlage staat)	AMvB / richtlijn OM
Zekerheidsstelling	Ja	Nee
Justitieel gegeven	Nee	Ja, boven de €100,-
Recidiveregistratie	Ja	Nee
Jeugdige overtredders	Geen boete voor daders <12	Geen strafbeschikkingen voor daders < 12 jaar
	Boete gehalveerd voor daders < 16 jaar	
Betalingstermijn	6 weken na onherroepelijk worden van het besluit	30 dagen na uitvaardiging strafbeschikking door CJIB
Financiën: Kosten	Kosten invoering, inning en rechtsbescherming geheel voor rekening van de gemeente	Kosten uitvoering, voor de gemeente
Financiën: Opbrengsten	Opbrengsten geheel voor de gemeente	Opbrengsten deels voor de gemeente
Verantwoordelijkheid	24-uurs verantwoordelijkheid voor de gemeente	24-uurs verantwoordelijkheid van de gemeente
ROL POLITIE		
Operationeel	Te bepalen in driehoeksoverleg	Te bepalen in driehoeksoverleg
Direct Toezichthouder	Afspraken over invulling rol als direct toezichthouder	Afspraken over invulling rol als direct toezichthouder

ROL OM		
Partner	Gemeente moet informatie delen	Gemeente moet informatie delen. Gemeente moet overleggen met OM over aantal mogelijke verzetzaken
Toezichthouder	Ziet toe op de uitoefening van de opsporingsbevoegdheid van de BOA. Mn op de kwaliteit van de opsporingsproducten	Ziet toe op de uitoefening van de opsporingsbevoegdheid van de BOA. Mn op de kwaliteit van de opsporingsproducten
Automatisering: software	Gemeente	Justitie / CJIB
Automatisering: hardware	Gemeente	Gemeente
Managementinformatie wordt verzorgd door	Gemeente, aanvulling vanuit politie-informatie mogelijk	Vanuit CJIB in combinatie met politie-informatie
Voorlichting	Gemeente verantwoordelijk voor algemene en specifieke voorlichting aan burgers	Gemeente verantwoordelijk voor specifieke voorlichting aan burgers. Vanuit Justitie wordt algemene informatie verzorgd.
Eenduidigheid voor de burger	BOA en politie opereren binnen verschillend systeem met verschillende bevoegdheden en verschillende rechtsbeschermingsystemen. Binnen een gemeente kan iemand voor overlastgevende feiten een bestuurlijke boete krijgen van de gemeente of een strafbeschikking van de politie	BOA en politie hanteren hetzelfde systeem en dezelfde rechtsbescherming. Onderscheid enkel t.a.v. bevoegde feiten

Het doel van het inzetten van de bestuurlijke boete of de strafbeschikking door BOA's is te zorgen dat de overlastproblematiek in de gemeente (zoals die is beschreven in de inleiding bij de nota) op een doelgerichte en doelmatige manier wordt aangepakt.